

ALEKSANDRO STULGINSKIO UNIVERSITETUI – 90

Aptaręs žemės ūkio plėtros Lietuvoje laikotarpius, apie savarankiškos šios paskirties aukštosios mokyklos reikalingumą pirmajame „Žemės ūkio akademijos metraštyje“ rektorius prof. P. Matulionis rašė: *Dotnuvos technikumams davė kelis šimtus laukuose, miškuose ir jų melioracijoje susipratusių ir galinčių toliau savystoviai lavintis darbų prižiūrėtojų ir smulkių ūkių vedėjų. Bet trūko savų žmonių, kad žemės ūkiui kelti iki pasaulio pasiekto mokslų laipsnio; trūko žemės ūkiui ir jo mokyklose mokymui vadovų. Buvo manyta juos įgyti per valstybės stipendijuotus užsieniuose išėjusius mokslus lietuvius. Pasirodė, kad: a) jų mažai, b) jų išeitas mokslas pritaikomas ne mūsų krašto gamtai, c) kad pati mūsų gamta laukia pagrindinio ir visapusiško tyrimo.*

Ši sąvoka taip plačiai apėmė Lietuvos visuomenę, kad įsikūręs Kaune universitetas antrais metais jau įkūrė žemės ūkio – Agronomijos ir Miškininkystės – katedras, nes melioracijai ir kitoms žemės ūkio šakoms reikalingi mokslai buvo dėstomi politechninio tipo universiteto kituose fakultetuose ir katedrose.

Tačiau visuomenė ir vyriausybė manė, kad visi anksčiau minėti krašto žemės ūkio reikalai neįgys tos vertės universitete, koki pasiekta būtų atskiroje įstaigoje, apsiaustoje laukais ir miškais, kur profesoriai bei studentai atstui nuo politinių reikalų galėtų darbuotis ir gyventi mokslo ir mokymo įstaigos bei gamtos akivaizdoje, kur miškai ir laukai žiemą ir vasarą būtų prieinami stebėjimui ir tyrimui.

Tokia vieta buvo jau uždėta Dotnuvos dvare, kur jau veikė Dotnuvos technikumai. Tam karštai pritarė valstybės Prezidentas, iš profesijos ir praktikos agronomas A. Stulginskis, ž. ū. Ministeris M. Krupavičius ir Ministerių Kabinetas, ir Seimas.

1924 m. pavasario sesijoje Seimas skubiai priėmė, Žemės ūkio departamento Direktoriui A. Vienožinskiui vadovaujant, sustatytą „Žemės ūkio akademijos statutą“, valstybės Prezidento patvirtin-

tą 1924 m. liepos 1 d. Žemės ūkio Ministerio įsakyму įvyko Akademijos naujai paskirtų 7 profesorių organizacinis posėdis, kuomet išrinkta: rektorius prof. P. Matulionis, prorektorius doc. A. Rukuiža ir sekretorius doc. J. Tonkūnas. Tais pat metais spalio 15 d. Akademijos rūmuose, dalyvaujant Ministeriui Pirmininkui A. Tumėnui, ž. ū. Ministeriui M. Krupavičiui, finansų Ministeriui V. Petruliui, visai Akademijos profesūrai ir svečiams liko atvertos sunkiam ir prieš lietuvių tautą atsakingam darbui Ž. Ū. Akademijos durys¹.

Prisimindami aukštosios mokyklos – ŽŪA (1924) – LŽŪA (1945) – LŽŪU (1996) – ASU (2011) – gyvavimą įvairiuose visuomenės raidos tarpsniuose, jos idėjinis ištakas matome Kauno (Lietuvos) universitete, o materialinį pagrindą – Dotnuvos žemės ūkio technikumė.

Aukštosios mokyklos gyvenimas ir pasiekimai yra nušviesti gausiuose leidiniuose: metraščiuose, monografijose ir jubiliejinėse knygose. Šiame straipsnyje nors trumpai pateiksime nuveiktų darbų esminius bazinius ir statistinius rodiklius, raidos momentus.

Universitete parengtų visų specialybių absolventų, tarp jų bakalaurų ir magistrų, skaičius per 90 metų priartėjo prie 50 tūkstančių (1 lentelė). Tarpukario laikotarpiu (1924–1939) buvo parengti 607 specialistai, per 50 metų okupacijų laikotarpį (1940–1990) – 25 018 specialistų, o atstačius Lietuvos nepriklausomybę iki Universiteto 90-mečio sukakties (1991–2014) – 24 172 specialistai. Dauguma pastarojo laikotarpio absolventų turi bakalaurų ir magistrų kvalifikacijas, nes Lietuvai tapus nepriklausoma valstybe per keletą metų buvusios vienos pakopos studijos buvo pertvarkytos į dviejų

¹ Matulionis P. Įžanga. *Žemės ūkio akademijos metraštis 1924–26*. Kaunas, 1926. P. 13–19.

pakopų sistemą pagal vakarietišką / anglosaksų modelį.

Dar Žemės ūkio akademijoje Dotnuvoje išugdyti keli aukščiausios kvalifikacijos specialistai – mokslų (filosofijos) daktarai. Joje 1943 m. mokslų daktaro disertaciją apie bakterijų kultūrą pašarams rauginti apgynė Chemijos katedros vyresnysis asistentas J. Grigas, o 1944 m. Lietuvos miško dirvožemių granulimetrinės sudėties tyrimus mokslų daktaro disertacijoje apibendrino Agrochemijos katedros vedėjas B. Baginskas. 1941 m. Vilniaus universitete mokslų daktaro disertaciją apgynė Taikomosios botanikos katedros vedėjas K. Brundza, susistemines Akademiją garsinusius Kamanų aukštapelkės stratigrafijos, hidrologijos ir augmenijos tyrimus. Galima manyti, kad jie sekė Chemijos katedros vedėju prof. P. Jucaičiu, chemiją studijavusiu Berno ir Fribūro (Šveicarija) universitetuose, o mokslų daktaro disertaciją 1928 m. apgynusiu Miuinsterio universitete (Vokietija).

Dabartinė mokslų daktarus rengianti doktorantūra kilusi iš 1948 m. LŽŪA įsteigtos aspirantūros, rengusios mokslų kandidato laipsnį turinčius jaunosius mokslininkus. Nuo to laiko Universitete apgintos 1 167 daktaro disertacijos, tarp jų per sovietinės okupacijos laikotarpį – 848 ir po nepriklausomybės atkūrimo – 319. Per tą laikotarpį Universiteto mokslininkai apgynė dar 159 mokslų daktaro disertacijas kitose mokslo ir studijų institucijose. Kol Lietuvoje buvo dviejų lygių mokslinių laipsnių sistema, Universitete apginta 41 antro lygio mokslų daktaro / habilituoto daktaro disertacija; 20 mokslininkų antro lygio mokslo laipsnius įgijo kitose mokslo ir studijų institucijose. Šiuo metu Universitetas turi teisę vienas arba kartu su kitomis mokslo ir studijų institucijomis vykdyti Žemės ūkio, Technologijos ir Socialinių mokslų

sričių 8 mokslo krypčių doktorantūros studijas: 01A – Agronomija, 04A – Miškotyra, 03B – Ekologija ir aplinkotyra, 03S – Vadyba, 04S – Ekonomika, 03T – Transporto inžinerija, 04T – Aplinkos inžinerija ir 09T – Mechanikos inžinerija.

Aukštoji mokykla, rektorius prof. A. Maziliausko iniciatyva 2011 m. tapdama Aleksandro Stulginskio universitetu, pagerbiant pirmąjį pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją išrinktą Prezidentą, agronomą Aleksandrą Stulginskį, išreiškė siekį eiti modernaus ir lyderiaujančio Universiteto keliu. Pagal patvirtintą Universiteto viziją, misiją ir pagrindines strategines kryptis kitais metais buvo pradėta Universiteto struktūros ir gyvenimo pertvarka.

Kadangi mokslu grįstos studijos buvo, yra ir bus viena iš pagrindinių Universiteto veiklų, vietoje buvusių katedrų (jas apjungus) įsteigti mokslo institutai; siekiant intensyvinti eksperimentinius tyrimus, sumaniai ir taupiai naudojant ES fondų teikiamą paramą, atlikta pastatų renovacija. Vienas iš svarbiausių mokslinių tyrimų infrastruktūros tobulinimo ir Universiteto veiklos intensyvinimo projektų yra integruoto mokslo, studijų ir verslo centro (slėnio) „Nemunas“ (toliau Slėnio) sukūrimas, kurį inicijavo LŽŪU kartu su tuometine Lietuvos veterinarijos akademija.

Žemės ūkio krypties slėnio kūrimo pradžios pirmuoju viešu žingsniu galima nurodyti 2006 m. lapkričio 28 d. Lietuvos mokslų akademijos (LMA) Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus, remiant viceprezidentei akad. V. Vasiliauskienei, surengtą išplėstinę visuotinę sesiją „Lietuvos kaimo vizija: dabartis ir žvilgsnis į ateitį“. Dalyvavo šalies švietimo ir mokslo bei žemės ūkio ministrai, kiti atsakingi darbuotojai. Joje buvo priimta rezoliucija, kurioje pasiūlyta: „Lietuvos Respublikos Vyriausybei

1 lentelė. Parengta absolventų atskirais Universiteto veiklos laikotarpiais

Fakultetas	1924–1939	1940–1990	1991–2014	Iš viso per 90 metų
Agronomijos	412 (462)	7 529	4 225	12 216
Ekonomikos ir vadybos		5 719	7 470	13 189
Miškų ūkio ir ekologijos	41 (145)	1 936	3 689	5 770
Vandens ūkio ir žemėtvarkos		3 476	4 189	7 665
Žemės ūkio inžinerijos		6 358	4 599	11 157
Iš viso	453 (607)	25 018	24 172	49 797

Pastaba: prieš skliaustus įrašyti skaičiai rodo diplomuotų specialistų skaičių, o skliaustuose – suminis diplomuotų specialistų ir kartu išklausių studijų programą, bet neapgynusių diplominio darbo specialistų kiekis.

nagrinėti galimybę steigti Nacionalinį žemės ūkio ir miškų mokslo, studijų ir verslo centrą (slėnį), kuris suvienytų mokslo, studijų ir verslo institucijų pastangas kaimo plėtrai.“ Rezoliuciją pasirašė Lietuvos mokslų akademijos prezidentas akad. Z. R. Rudzikas ir Žemės ūkio ministrė prof. K. D. Prunskienė. Dokumentas buvo įteiktas Lietuvos Respublikos Seimui ir Vyriausybei. Į LMA kreipimąsi reagavo LR Seimo Kaimo reikalų komitetas, Švietimo ir mokslo, Žemės ūkio, Finansų, Ūkio ministerijos, jos atsiuntė atsiliepimus, kuriuose iš esmės buvo remiama LMA rezoliucijos idėja.

LŽŪU iniciatyva 2007 m. sausio 8 d. rektorius prof. R. Deltuvas, Kauno apskrities viršininkas R. Morkevičius, Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės instituto direktorius doc. Č. Bobinas, Lietuvos žemdirbystės instituto direktorius prof. Z. Dabkevičius, Lietuvos miškų instituto direktorius prof. R. Ozolinčius, Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto direktorė dr. R. Melnikienė, LŽŪU Vandens ūkio instituto direktorius dr. A. S. Šileika, LŽŪU Žemės ūkio inžinerijos instituto direktorius dr. G. Rutkauskas, KTU Maisto instituto direktorius dr. A. Šarkinas, Baltijos agroverslo instituto direktorius dr. E. Makelis, Lietuvos regioninių tyrimų instituto prezidentas dr. R. Dapkus, LR Žemės ūkio rūmų direktorius R. Urbonas ir 8 verslo partneriai pasirašė „Bendradarbiavimo ir veiklos konsolidavimo memorandumą dėl žemės, miškų, vandens ir maisto ūkio mokslo, studijų ir verslo valstybinės reikšmės centro (slėnio) „Agropolis“ kūrimo“.

LR Vyriausybė 2007 m. kovo 21 d. patvirtino integruotų mokslo, studijų ir verslo centrų (slėnių) plėtros koncepciją. Joje akcentuota, kad slėnių plėtra siekiama Lietuvoje sukurti tarptautinio lygio mokslo, studijų ir žinių ekonomikos branduolius, paspartinti žinių visuomenės kūrimą ir sustiprinti Lietuvos konkurencingumą. Rengiant koncepciją buvo diskutuojama nuostata dėl Slėnio teritorijos apibrėžimo. Nelengvai, bet vis dėlto „Agropolio“ memorandumą pasirašiusioms institucijoms rekomenduojant ir Žemės ūkio ministerijai remiant pavyko pasiekti, kad koncepcijoje būtų įtvirtinta nuostata, sudaranti galimybę sukurti ir žemės ūkio krypties Slėnį, kurio mokslo ir verslo institucijos nėra sukonzentruotos vienoje erdvėje, bet išsidėsčiusios įvairiose Lietuvos vietovėse.

2007 m. rugsėjo 26 d. vienuolika mokslo ir studijų institucijų, susijusių su žemės ūkio sektoriu-

mi ir esančių netoli nuo Kauno, t. y. atitinkančių slėnių koncepciją, pasirašė Jungtinės veiklos sutartį (JVS), kurioje deklaruojama, kad steigiamas integruotas mokslo, studijų ir verslo centras (slėnis) – „Nemunas“ (toliau Slėnis) ir nustatomos bendradarbiavimo schemos tarp verslo ir mokslo institucijų. Sutartį pasirašė mokslo ir studijų institucijos, pritarusios „Agropolio“ steigimui (išskyrus Lietuvos agrarinės ekonomikos institutą, kuris per daug nutolęs nuo Slėnio centro), taip pat Lietuvos veterinarijos akademija (rektorius prof. H. Žilinskas), Kauno technologijos universitetas (rektorius prof. R. Šiaučiūnas), Gyvulininkystės institutas (direktorė dr. V. Juškienė), Veterinarijos institutas (direktorius dr. D. Zienius) ir verslo partneriai.

Lietuvos mokslo taryba ir Švietimo ir mokslo ministerija nustatė plėtros programų rengėjams aukštus mokslingumo reikalavimus bei bendradarbiavimo su verslo įmonėmis rodiklius. Slėnio „Nemunas“ mokslo ir studijų institucijos turėjo geras bendradarbiavimo su verslo subjektais tradicijas. Ir dabar Universitetas garsėja tuomet jau rengtomis kasmetinėmis parodomis „Ką pasėsi...“, „Agropanorama“, vėliau – „Sprendimų ratas“, kuriose dalyvauja daugybė verslo įmonių, mezgami ir plėtojami abipusiai ryšiai, kaupiama naudinga patirtis. Praktiškoji Slėnio programos dalis, susijusi su numatomu inovacijų plėtojimu, buvo tvirtai pagrįsta. Daug sunkiau buvo pagrįsti mokslinio personalo mokslingumą, nes labai stigo straipsnių, išspausdintų užsienio žurnaluose su aukštu citavimo indeksu. Vis dėlto sukaupus visas pajėgas ir šis kriterijus buvo minimaliai patenkintas. Prie to svariai prisidėjo KTU maisto technologijos specialistų straipsniai.

Parengtą Slėnio plėtros programą recenzavo Lietuvos mokslo tarybos ir Lietuvos mokslų akademijos paskirti šalies ir užsienio ekspertai. Lietuvos ekspertai programą vertino gana prieštarinčiai: vieni teigė, kad žemės ūkiui apskritai nereikia mokslo ir tokia programa nereikalinga, kiti pripažino, kad programa yra perspektyvi ir ją vertino gerai. Surinktų vertinimo balų vidurkio pakako tęsti programos vertinimą. Užsienio ekspertai pripažino, kad slėnio „Nemunas“ plėtros programa parengta tinkamai ir atitinka keliamus reikalavimus be jokių pataisymų bei papildymų.

2008 m. spalio 1 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutarė patvirtinti Integruoto mokslo, studijų ir verslo centro (slėnio) „Nemunas“ plėtros

programą. Joje nurodyti šie pagrindiniai uždaviniai: sukurti moksliniams tyrimams ir studijoms reikalingą aukštos kokybės infrastruktūrą ir sudaryti sąlygas žemės, vandens, miškų ir maisto ūkio įmonėms, kurios imlios žinioms, bendradarbiauti su mokslo ir studijų institucijomis, tyrėjų grupėmis.

2008 m. gruodžio 10 d., remiantis LR Vyriausybės nutarimo nuostatomis, slėnio „Nemunas“ plėtros programos įgyvendinimui koordinuoti buvo įsteigta asociacija „Slėnis Nemunas“. Jos steigėjai – vienuolika mokslo bei studijų institucijų ir aštuonios verslo organizacijos. Asociacija „Slėnis Nemunas“ veikia ir dabar. Ją papildė nauji nariai – Vytauto Didžiojo ir Mykolo Romerio universitetai, Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba, kitos profesinio mokymo ir verslo institucijos. Asociacija yra atvira naujiems nariams. Jie turės išskirtines galimybes pasinaudoti Slėnio „Nemunas“ Atviros prieigos centrų (APC) laboratorijų, aprūpintų puikiai įranga iš Slėniui skirtų lėšų, teikiamomis paslaugomis už mažesnę kainą (savikaina), taip pat bus sudaromos galimybės patiems atlikti tyrimus tose akredituotose laboratorijose.

Po eilinių rinkimų pasikeitus Vyriausybei, anksčiau patvirtintos slėnių plėtros programos beveik metus laiko buvo revizuojamos. Gerai, kad slėnio „Nemunas“ programa liko beveik nepakitusi, tik 10 % sumažintas jos finansavimas. Ji buvo įjungta į jungtinę tyrimų programą (JTP) „Gamtos išteklių ir žemės ūkis“ ir dar kartą patvirtinta 2009 m. lapkričio 24 d. Švietimo ir mokslo ministro įsakymu. Ministro patvirtintos jungtinės tyrimų programos ir slėnio „Nemunas“ plėtros programos (toliau Programa) įgyvendinimui buvo numatyta skirti 181,623 mln. Lt: 124,275 mln. Lt iš LR Švietimo ir mokslo ministerijos, 10,00 mln. Lt iš Ūkio ministerijos ir 47,348 mln. Lt iš Žemės ūkio ministerijos. Programoje buvo numatyta įkurti aštuonis mokslo centrus:

- **Maisto mokslo ir technologijų**, kūrėjai KTU ir LAMMC SDI;
- **Gyvūnų sveikatingumo ir gyvūninių žaliavų kokybės**, kūrėja LSMU VA;
- **Gyvūnų mitybos ir biotechnologijų**, kūrėja LSMU VA;
- **Žemės ir miškų ūkio jungtinis tyrimų centras**, kūrėjai ASU ir LAMMC;
- **Miškų sektoriaus tyrimų, studijų ir plėtros**,

kūrėjai LAMMC MI ir ASU;

- **Augalų genetikos ir biotechnologijos**, kūrėjai LAMMC SDI ir ASU;
- **Agroekologijos ir augalų biopotencialo mokslo ir studijų**, kūrėjai LAMMC ŽI ir ASU;
- **Biosistemų inžinerijos, biomasės energetikos ir vandens inžinerijos**, kūrėjai ASU ir LAMMC.

Mokslo centrų infrastruktūros sukūrimui buvo numatyti trys projektai, paskirti jų vykdytojai – Lietuvos žemės ūkio universitetas (dabar ASU), Lietuvos Veterinarijos akademija (dabar LSMU VA) ir Kauno technologijos universitetas.

Realūs Slėnio infrastruktūros kūrimo darbai prasidėjo 2010 m. pradžioje, pasirašius projektų įgyvendinimo finansavimo trišales sutartis. Sutartis pasirašė LR švietimo ir mokslo ministras, Centrinės projektų valdymo agentūros vadovybės atstovas ir universitetų – projektų vykdytojų (LŽŪU, LVA ir KTU) rektorai profesoriai R. Deltuvas, H. Žilinskas ir R. Šiaučiūnas. Pirmiausia projektą įgyvendino KTU – Maisto mokslo ir technologijų kompetencijos centras, oficialiai buvo atidarytas 2010 m. gruodžio 3 d., o visiškai baigtas 2011 m. Tai pirmasis centras Lietuvoje, įrengtas pagal slėnių plėtros programą.

Mūsų Universitetas yra įgyvendinęs beveik 85 % mokslo infrastruktūros sukūrimo darbų (bendra projekto vertė 87 674 mln. Lt be PVM), kuriuos numatoma baigti šiais jubiliejiniiais metais. 2012 m. gruodžio 7 d. buvo visuomenei ir valdžios institucijoms oficialiai pristatytas Žemės ir miškų ūkio jungtinis tyrimų centras, pasirašyta Universiteto ir Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro (LAMMC) jungtinės veiklos sutartis centre sukurtų laboratorijų eksploatacijai bei įrangos įveiklinimui, o 2013 m. rugsėjo 2 d. oficialiai paskelbta, kad centras pradeda veiklą.

Ūkio ministerija iš Europos regioninio plėtros fondo finansuoja Programoje numatytą projektą Slėnio Komunikavimo ir technologijų perdavimo centro (toliau KTPC) infrastruktūrai sukurti. Įgyvendinančioji institucija yra Lietuvos verslo paramos agentūra. Projektas padalintas į dvi dalis, projektų vykdytojai – LAMMC SDI (KTPC I etapas, vertė 3,15 mln. Lt, baigtas 2014 m.) ir mūsų Universitetas (KTPC II etapas, vertė 7,198 mln. Lt, numatoma baigti 2015 m.). Pagal projektą Universiteto mokomajame ūkyje kuriama slėnio „Nemunas“ verslo zona. Čia planuojama įrengti mokslui,

studijoms bei inovacijoms atvirus objektus, jau yra pasirašytos trišalės sutartys.

Dauguma Universitete vykdomų mokslinių tyrimų skirti žmogaus gyvenimo kokybei užtikrinti. Per pastarąjį dešimtmetį sukurtas stiprus bioenergetikos srities mokslininkų potencialas, kurių atliekamų fundamentinių ir taikomųjų tyrimų rezultatų diegimas į gamybą sudaro sąlygas mažinti Lietuvos priklausomybę nuo importuojamų neatnaujinančių žaliavų, efektyviai naudoti turimus žemės ir miško ūkio išteklius, mažinti aplinkos taršą ir šiltnamio efektą.

Naujai susiklosčiusios bendradarbiavimo ir konkurencijos tarp aukštųjų mokyklų sąlygos diktuoja ir studijų tolesnės raidos pokyčius. Naujoji Universiteto strategija numato susitelkti ne į studijų kiekybinį, bet į kokybinį plėtojimą: kurti ir įgyvendinti naujas studijų programas pagal šiuolaikiškas mokslo tendencijas, studentų ir darbdavių lūkesčius, sukurti ir išplėtoti efektyvią studijų rinkodaros sistemą, plėsti studijas užsieniečiams. Prie to prisideda slėnio „Nemunas“ veikla, kurianti jaukią mokslo ir studijų vienovei palankią aplinką.

2014 m. spalio 15 d. prasidėjo ciklas prasmingų renginių ir įvykių, skirtų Aleksandro Stulginskio universiteto 90-mečiui pažymėti.

Pirmasis jų – Universiteto bendruomenės eitynės su akademinėmis vėliavomis nuo Kauno m. savivaldybės Laisvės alėjoje iki Kauno arkikatedros bazilikos. Istorinės Prezidentūros kiemelyje applankytas pirmojo pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją išrinkto Prezidento – agronomo Aleksandro Stulginskio – paminklas. Šv. mišias aukojo metropolitas S. Tamkevičius ir Universiteto kapelionas, Tabariškių bažnyčios klebonas R. Baltrušaitis. Iškilmingai giedojo Universiteto choras „Daina“.

Spalio 17 d. įvyko Aleksandro Stulginskio universiteto 90-mečio iškilmės, į kurias be gausaus būrio Universiteto bendruomenės žmonių susirinko daug garbingų svečių: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras D. Pavalkis, žemės ūkio ministrė V. Baltraitienė, viceministrai, Seimo nariai, Austrijos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius J. Spitzeris, vyskupas K. Kėvalas, savivaldybių merai, vicemerai, Lietuvos ir užsienio universitetų rektoriai, prorektoriai, kolegijų ir gimnazijų direktoriai, Universiteto socialiniai ir verslo partneriai, Universiteto mecenatai, Universiteto profesoriai emeritai ir senjorai, dėstytojai, absolventai ir studentai.

Universiteto rektorius prof. A. Maziliauskas sveikinimo kalbą pradėjo citata iš Čikagos agronomų sąjungos leidinio apie Žemės ūkio akademiją Dotnuvoje: *Mokslas yra žmogaus darbo ir proto kūrinys. Jis sujungia į vieną grandinę ištisas epochas. Kiekviena aukštoji mokykla brangina savo išgyventą laikotarpį, nes laikas krauna kraitį, pagal kurį ji atsimenama ir vertinama.* Dėkodamas susirinkusiesiems jis kalbėjo: *Matau salėje visų kartų atstovus. Kiekviename Universiteto raidos etape svarbiausia vertybė buvote Jūs, mūsų žmonės, mūsų dėstytojai, mokslininkai, darbuotojai, studentai. Jūs esate mūsų stiprybės pagrindas. Tai Jūs kuriate mūsų Universiteto, kartu ir Lietuvos istoriją bei ateitį. Ačiū Jums.* Kreipdamasis į minėjime dalyvavusius tris buvusius Universiteto rektorius, dabartinis aukštosios mokyklos vadovas sakė: *Dėkojame Jums, o Jūsų asmenyje visiems kartu su Jumis kūrusiems ir stiprinusiems mūsų Universitetą.*

Iš svečių pirmoji Lietuvos Respublikos Prezidentės sveikinimą perskaitė Prezidentės patarėja S. Mačiukaitė-Žvynienė. Jame pagarbiai įvertinti Universiteto pastarųjų metų kokybiniai ir kiekybiniai pasikeitimai eiti tarptautiniu keliu, būti vakarietiško tipo moderniu ir lyderiaujančiu universitetu. Tai pripažino švietimo ir mokslo ministras D. Pavalkis, kvietęs telktis spartesnei šalies universitetų ir kolegijų integracijai. Už Universiteto indėlį į ekonomiškai pagrįstą šalies žemės ūkio vystymą, taikant pažangias augalininkystės ir gyvulininkystės technologijas, padėjo žemės ūkio ministrė V. Baltraitienė. Universiteto išugdytų absolventų rūpestį gausios žemės, miško ir vandens ūkio produkcijos auginimą derinti su sveikos ir tvarios aplinkos išsaugojimu ateities kartoms padėjo aplinkos viceministras L. Jonauskas. Vyskupo K. Kėvalo nuomone, pagirtinos Universiteto Šv. Dvasios koplyčios ir Dvasinio ugdymo centro pastangos rūpintis aukštosios mokyklos bendruomenės sielovada.

Aleksandro Stulginskio universiteto bendruomenę sveikino Lietuvos universitetų rektorių konferencijos nariai. Jos pirmininkas prof. P. Baršauskas gyrė Universitetą už stiprybę ir gebėjimą visuomet veržtis į priekį: *Džiaugiamės ir sveikiname Jus, kad Jūs plečiatės, modernėjate ir gražėjate.* Bene nuširdžiausias ir linksmiausias buvo Baltijos „brolių“ sveikinimas. Buvęs dabartinio Latvijos gyvybės mokslų universiteto rektorius, ASU Garbės daktaras, Lietuvos mokslų akademijos užsienio narys

prof. V. Strikis prakalbo lietuviškai, jo sveikinimą tęsė rektorė prof. I. Pilverė, savo kalbai parinkusi lietuviams gerai žinomus, tik šiek tiek latviško akcento turinčius pabaigos žodžius *Mes Jus mylim*, palydėtus gausiais šventės dalyvių plojimais.

Yra žmonių, kurie Universitete įmynė itin gilius pėdsakus. Tai absolventų klubo *Alumni* nariai, kurių vardu sveikino prezidentas J. Varkalys; tai didelis būrys Universiteto mecenatų, rėmusių šventinius renginius ir jubiliejinės knygos „Permainų, iššūkių ir ryžto vedini“ leidimą². Rėmėjų vardu UAB „Dojus Agro“ generalinis direktorius P. Dailidė palinkėjo, kad *100-metį sutiktumėte ne kaip kažkokio Universiteto padalinys, o kaip moderni, stipri ir savarankiška aukštoji mokykla*.

Svečius linksmo Universiteto meno kolektyvai: seniausiai (nuo 1922) Lietuvoje gyvuojantis choras „Daina“, tautinių šokių kolektyvas „Sėja“, liaudiškos muzikos kapela „Ūkininkas“ ir pats jausniausias gatvės šokių kolektyvas „ASU Beat“.

Šventinius renginius spalio 22 d. tęsė „Protų mūšis – ŽŪA, LŽŪA, LŽŪU, ASU. KAS, KUR, KADA?“ Studentų kavinėje; spalio 27 d. buvo atidaryta restauruota Universiteto sporto salė.

Turininga aukštosios mokyklos veikla, prasmingas 90-mečio jubiliejinių renginių ciklas nutaikė labai viltingai galvojant apie Aleksandro Stulginskio universiteto ateitį.

Prof. habil. dr. Albinas KUSTA,
prof. habil. dr. Algirdas Juozas MOTUZAS

² *Permainų, iššūkių ir ryžto vedini*: universitetinio mokslo istorijos studija. Sud. A. J. Motuzas. ASU, Akademija, 2014. 223 p.